

העלאה על שולחן אחד

א. תלמוד בבלי מסכת חולין דף קג עמוד ב

כל הבשר אסור לבשל בחלב חוץ מבשר דגים וחגבים ואסור להעלות עם הגבינה על השלחן חוץ מבשר דגים וחגבים...

אמר רב יוסף ש"מ בשר עוף בחלב דא"י דאי ס"ד דרבנן אכילה גופה גזירה ואנן נגזר העלאה אטו אכילה ומנא תימרא דלא גזרינן גזירה לגזירה דתנן חלת חוצה לארץ נאכלת עם הזר על השלחן וניתנת לכל כהן שירצה אמר ליה אבבי בשלמא אי אשמועינן חלת חוצה לארץ בארץ דאיכא למיגזר משום חלת הארץ דאורייתא ולא גזרינן איכא למשמע מינה אלא חו"ל משום דליכא למיגזר הוא אבל הכא אי שרית ליה לאסוקי עוף וגבינה אתי לאסוקי בשר וגבינה ומיכל בשר בחלב דאורייתא מתקיף לה רב ששת סוף סוף צונן בצונן הוא אמר אבבי גזירה שמא יעלה באילפס רותח סוף סוף כלי שני הוא וכלי שני אינו מבשל אלא גזירה שמא יעלה באילפס ראשון.

ב. רש"י מסכת חולין דף קג עמוד ב

ואסור להעלות - דילמא אתי למיכלינהו כי הדדי דקא נגעי ובלעי מהדדי ואף על גב שמותר לאכול בשר אחר גבינה כדאמרינן בגמרא.

ג. רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק ט הלכה כ

אסור להעלות העוף עם הגבינה על השלחן שהוא אוכל עליו גזירה משום הרגל עבירה שמא יאכל זה עם זה, אף על פי שהעוף בחלב אסור מדברי סופרים.

ד. לחם משנה מאכלות אסורות פרק ט הלכה כ

ק"ק דבפי כל הבשר (דף ק"ד ב) אמרו אבל הכא אי שרית ליה לאסוקי עוף וגבינה אתי לאסוקי בשר וגבינה ומיכל בשר בחלב דאורייתא ופירש"י אבל הכא אף על גב דלא איבעי לן למיגזר העלאתו אטו אכילתו איכא למיגזר העלאתו אטו העלאה ואכילת בשר בהמה דכי מסיק להו היינו אכילה דאתי למיכלינהו בהדי הדדי ע"כ, משמע דאין לגזור העלאה דעוף אטו אכילתו אלא אטו העלאה ואכילה דבהמה,

ה. ערוך השולחן יורה דעה סימן פח סע' ד-ה

ודע דלשון הרמב"ם ז"ל בפ"ט דין כ' תמוה קצת בענין זה שכתב אסור להעלות את העוף עם הגבינה על השלחן שהוא אוכל עליו גזירה משום הרגל עבירה שמא יאכל זה עם זה אף על פי שהעוף בחלב אסור מדברי סופרים עכ"ל וכעין זה כתבו הטושי"ע ע"ש והרי בגמ' אמרו דהחשש הוא משום בשר בהמה ושיעלה באילפס רותח ואולי דרך הפוסקים לקצר כיון דלדינא אין נ"מ בזה וכוונתם ג"כ כן הוא שמא יבא לאכול זע"ז ומזה יבא לאכול בשר בהמה עם גבינה ושיעלה באילפס רותח:

אמנם לענ"ד דבר גדול השמיעונו רבותינו בזה ונ"מ לדינא כאשר יתבאר בס"ד דהנה במשנה ראשונה דכל הבשר שנינו דכל מין בשר אסור להעלות עם הגבינה על השלחן ובזה פלפלו בגמ' כמו שכתבנו אך אח"כ שנינו משנה אחרת העוף עולה עם הגבינה על השלחן ואינו נאכל דברי ב"ש וב"ה אומרים לא עולה ולא נאכל ולא ידענו איזה חידוש יש במשנה זו ואמת שרבותינו בעלי התוס' כתבו שם דזהו כמו שאומר שדבר זה מחלוקת ב"ש וב"ה וב"ש במקום ב"ה אינה משנה ולכן לא נחשב זה כסתם ואח"כ מחלוקת דאין הלכה כסתם ע"ש ויראה לי דהרמב"ם אינו מפרש כן דא"כ הו"ל להש"ס לפרש כן כמו שמצינו בכמה מקומות שפירש הש"ס כעין זה אלא ודאי דבמשנה זו יש חידוש אחר:

והיינו דמשנה ראשונה שכללה כל מיני בשר ביחד שפיר פירש הש"ס דגזרו שלא יבא לידי איסור דאורייתא ובלא זה לא היו גוזרין אבל במשנה זו באו ב"ה לומר דגם בעוף בלבד אסרו ולא מטעם בשר בהמה ושיעלה באילפס אלא שחכמים הרחיקו זה מפני הרגל עבירה אף שהוא איסור קל דרבנן דמפני שהוא דבר תמידי ומצוי הרחיקו מהרגל עבירה אף בדבר קל ולפי"ז נ"מ לדינא והיינו שאפילו תבשיל של בשר בלבד אסור להעלותו עם תבשיל של חלב בלבד דמשנה ראשונה לא שמענו רק בשר ממש וגבינה ממש אבל כיון דב"ה חששו לבלי להתרגל לעבירה אפילו עבירה קלה ולכן כל שם בשר ושם חלב אסור:

ו. רש"ש מסכת חולין דף קג עמוד ב

במשנה ואסור להעלות עם הגבינה עה"ש. לכאורה יפלא מדוע שביק לישנא דחלב דפתח ב"י והוא ג"כ לישנא דקרא. ונקיט הכא גבינה ולולא דמסתפינא הייתי אומר. דבדוקא נקיט גבינה. דאילו חלב שהוא נוזלי ואין מעלין אותו אלא בכלי לא הוי כעין תפיסה אחת דלקמן (קז ב) וע"ש בתוס'.

ז. ערוך השולחן יורה דעה סימן פח סע' ו

עוד נלע"ד לדקדק מלשון המשנה דברי שא אמרה כל הבשר אסור לבשל בחלב ואח"כ אמרה ואסור להעלות עם הגבינה וכו' ולמה שינה התנא מחלב לגבינה ולכן יראה לי דרש"י ז"ל תיקן זה בלשונו הטהור שכתב ואסור להעלות דילמא אתי למיכלינהו כי הדדי דקא נגעי ובלעי מהדדי וכו' עכ"ל וכוונתו דכיון דגבינה הוא דבר יבש ומונח על השלחן בלא קערה וכן הבשר מונח על השלחן בלא קערה דרוב אכילתם היתה צלי אש והבשר יבש ולכן אם יונחו על שלחן אחד יגעו זה בזה ויבלעו זה מזה אם יהיו חמים וחששו שיבואו לאוכלם ביחד אבל חלב שהיא משקה ובלא כלי א"א שתהיה על השלחן אין חשש בזה כיון דאיכא כלי דמפסיק והוי כשני מפות שיתבאר

דשרי [נוותר נ"ל לומר דמי"ש רש"י ובלעי מהדדי לאו דווקא וכוונתו לא כשהם חמים דווקא אלא דמתוך שומנם יכל להיות מעט בליעה זה מזה ואולי כוונתו לאסור גם בשלא בשעת אכילה וצ"ע ואם נאמר כמי"ש א"כ גם בשני תבשילין שכתבנו אינו אלא בתבשיל יבש שמונח על השלחן בלא כלי]:

ח. ש"ך יורה דעה סימן פח ס"ק ב

אסור להעלות על השלחן – ונר' דוקא בשר אסור להעלות על השלחן שאוכל חלב או איפכא משום דלא בדילי אינשי מיניה מפני שכל אחד היתר בפני עצמו אבל מותר להעלות בשר נבילה על השלחן שאוכל עליו בשר כשירה... מיהו ממי"ש הרא"ש בפירושו לנדירים גבי המודר הנאה מחבירו אוכל עמו על השלחן וז"ל ולא חיישינן שמא יאכל עמו דכיון שהדירו מסתמא שונאים זא"ז טפי מב' אכסנאים האוכלים על שלחן א' זה בשר וזה גבינה עכ"ל משמע דאפילו בשאר איסורים נמי דינא הכי וי"ל דנדירים כיון שאינו אסור אלא מצד נדרו חשוב כבשר וחלב שכל א' היתר בפני עצמו אבל בשאר איסורים י"ל דמודה הרא"ש...אכן מדברי הא"ח שהביא הב"י לא משמע הכי לכאורה שכתב שם וז"ל אם רוצה העובד כוכבים לאכול חמץ בבית ישראל מותר ואפילו על שלחן ישראל קרוב הדבר להתיר זה מצה וזה חמץ דומיא דשני אכסנאים ע"כ ומדהתיר מטעמא דומיא דשני אכסנאים דוקא מכלל דס"ל דאפילו דבר שהוא אסור בפני עצמו אסור להעלות עמו על השלחן ומי"מ דברי הר"ן נראים וכן משמעות כל הפוסקים שלא כתבו איסור זה אלא גבי בשר וחלב וגם נ"ל דהא"ח מודה לזה אלא דשאני התם דעל הלחם יחיה האדם ורגיל בו כל השנה ולא בדילי אינשי מיניה... תדע דהא ע"כ הר"ן גופיה מודה בלחם דהא אמרינן ר"פ כ"ה דף ק"ד ע"ב חלת ח"ל אי לאו דהיא דרבנן הוי גזרינן העלאה אטו אכילה אף על גב דאסירה באפי נפשה א"ו דבלחם שייך למיגזר טפי ודו"ק, ולפ"ז אסור להעלות לחם של איסור על השלחן כדרך שאסור בבשר וחלב:

ט. יד יהודה פח פיה"א סק"א

נראה פשוט דאם אין בשר על השולחן הגם שלא בירך אף אם עדיין אוכל שאר דברים תו מותר לחברו לאכול עליו גבינה ולא חיישינן שמא יאכל ממנו כיון דהוא דרבנן והגזירה שמא יעלה באילפס רותח לא שייך עוד כיון שאין כאן בשר על השולחן...

י. אליה רבה סימן רסד סק"ח

נשאלתי היאך מדליקין בשומן וחמאה... ועוד לפעמים נוטף מחמאה למאכל בשר, ועוד דלפעמים דמדליקין בשומן ופעמים חמאה אף שעדיין מלוכלך ועובר על לאו דבישול בשר בחלב ואסור בהנאה, ומכל שכן אם נתערב בעין, אם לא בשומן עוף דאין איסור בבישול והנאה.

יא. פרי מגדים יורה דעה שפתי דעת סימן פח ס"ק ח

עוד הביא בשם א"ז דאין לעשות נרות מחמאה שמא יטיף על בשר וכתב הב"י דא"כ בנרות של שומן נמי יע"ש ולדידי מהא לא איריא דחמאה מהותך בנר שקורין קרוי"זיל יש לחוש ע"י נענוע ישפוך משא"כ נר שומן עשוי כעין פתילה לא חיישינן שמא יטיף ונכון הוא:

יב. פתחי תשובה יורה דעה סימן פח ס"ק א

על שלחן - עבה"ט של הרב מהרי"ט ז"ל שכתב בשם א"ז להזהיר שלא להדליק בחמאה דגזרינן שמא ינטף ממנה על הבשר עכ"ל וכתב הב"י דא"כ בנרות של שומן נמי והפמ"ג כתב ולדידי מהא לא איריא דחמאה מהותך בנר שקורין קרוי"זיל יש לחוש ע"י נענוע ישפוך משא"כ נר שומן עשוי כעין פתילה לא חיישינן שמא יטיף ונכון הוא עכ"ד ובא"ח סימן תל"ג סעיף ב' לא משמע כן ע"ש ויש לחלק דהתם שצריך להכניסו לחורין ולסדקין חיישינן אף בנר העשוי כעין פתילה. והא דלא כתבו ג"כ שלא להדליק בחלב י"ל דחלב בדיל מיניה ונזהר שלא להחזיקו אצל מאכל משא"כ בחמאה:

יג. שו"ת נודע ביהודה מהדו"ק - אבן העזר סימן יג

ודאי חמירא סכנתא מאיסורא. ומי"ש שלא גזרו בבשר ודגים העלאה אטו אכילה. שאני התם שהסכנה היא להאוכל עצמו ומתוך שחמירא סכנתא יזהר בעצמו שלא יאכל.

יד. שו"ת שבט הלוי חלק ו סימן קיא אות ג

דבר פשוט שאין לחוש למש"כ בד"ת ס"ק י"ג בשם ס' קהל יהודה שאסור להעלות דגים עם בשר בשולחן אחד, וכן הקילו בזה כל הדורות, אבל נהוג הוא שלא מן הדין להביאם זא"ז בדרך חומרא.

טו. ספר גן המלך סימן עא

שמנים ופתילות שאסרו חז"ל להדליק בהם בשבת אין בזה צד התר ע"י שיניח שם שומר על זה להיות עיניו פקוחות על הנר לבל יבא בהם לידי כישלון... דבשלמא גבי הטלית הנר מהניא שמירת חברו כיון שאינו אלא חששא בעלמא שמא יכהה אור הנר ויבא מתוך כך לתקלה אבל כשאין לה צהלת אור כלל צריך שיהא השמירה תדירית שלא תזוז עינו ומחשבתו כלל והא לא אפשר דא"א שלא תסוח דעתו ממנו לשעה קלה ומטעם זה יש לאסור שלא להניח על שלחן א' תבשיל בשר ותבשיל גבינה ולא יהני ליה שיניח אדם לשמור עליו בזה כיון ששמירה זאת צריכה להיות תדירית בלי הפסק והא לא אפשר.